

NA BOVŠKI GAMSOVEC

// Luka Poljanec

BREZOVČKI (*Acanthis flammea*) so v skalnatem svetu videti prav lično.

foto: Jon Poljanec

Listopad je ves sijoč, svetel in sonca poln prijadral v deželo in obsijal gore s tisto čudovito milo svetlobo, ki jih slika dolincem kristalno čiste in nenavadno blizke. Senčne grape je skril v modrikast hlad, prisojne trate spremenil v zlate strehe, na njih dremajoče gamse pa oblekel v črne plašče. Ptice pevke je sklical v prikupne jate in jatice, ki so nas tistega hladnega jutra spremljale vso pot ob Triglavski Bistrici, ob dnišču prepadnih sten ter prek strmih meli v smeri sedla Luknja. Cvrkutali so repniki, žvižgali čiški ter kapljali liščki, tudi osamljen slegur je švistnil mimo nas – ves žuboriž se je stekal kakor voda skozi Luknjo. Prav tamkaj smo se bili dogovorili, da se snidemo z bratom Jonom, ki je prikorakal s trentske strani, s Kanjavčevih strmali. Brž je jel pripovedovati o mnogoterih jatah brezovčkov, ki so ga više gori v skalnatih pobočjih razveseljevale ves

Jona je na samotni poti prek gorskih hrbtov varoval star **KOZOROG** (*Capra ibex*).

foto: Jon Poljanec

prejšnji dan, ko se je samoten vzpenjal prek gorske gmote. S kljunci so ptičice vneto prebirale semenke redkih otočkov plodečih gorskih rož ter šopastih trav, skritih v kamenitih podih in gruho. Od časa do časa so priletele prav v Jonovo tiho družbo, pa spet odletele prek škrapelj in grebenov, da je bilo čutiti le tihi frfot majcenih peruti.

Od Luknje navzgor se v smeri Bovškega Gamsovca pno strma travnata pobočja, kamor smo se naposled jeli družno vzpenjati. Od noči mrzle stene so odzvanjale v odmevu korakov lenobnih kozorogov, ki so težkih glav počasi stopali prek melišč, iskaje udobna zeliščna ležišča na strmih prisojajih. Žarki jesenskega sonca se tamkaj krepko upro v bregove in čokate živote mogočnih samcev, da od ugodja pripri kozja očesca ter nemo žulijo cvetlične grizljaje. Zdi se, da se še predobro spominjajo težkih oblakov snegonoscev ter mrzlih vetrov minulih zim, ki jih preženejo z domačih ostenj v macesnovje in melišča v nižjih legah in vedo, da se jesen nagiba h kraju.

Oživljena od toplih žarkov se je prehranjevanja prav pridno lotila tudi planinska pevka, ki smo jo ugledali nekoliko više na nekakšnem gruščnatem balkonu, ki ga varujejo strma pobočja Bovškega Gamsovca z ene ter travnate vesine Pihavca z druge strani. Sprva je za dobrotami stikala med kamenjem, nato pa je sfrlela na snežno zaplato, ki je ostala od jesenskega sneženja, ter z nje pobirala otrple žuželke eno za drugo. Kako ljubezno je sonce v jeseni, ki venomer osvobodi gorski svet prerano pogrnjene bele odeje – kako veselo zaigrajo srca gorskega življa na sijoč dan, kakršen je bil ta.

Kraljevega mimohoda, priča kateremu sva bila s sestrnico pod vršnjim grebenom, ne zabim nikdar. Planinski orel, čuvar doline, ki smo ga bili nekoč že ugledali vrh macesna v ostenjih Škrlatice, je privršal kakor teman oblak tik najinih glav, da je zrak vztrepetal, še nekoliko močneje pa sta vztrepotali

najini srci. Zares mogočna ptica je orel, človeku je dano nje silno moč umeti šele ob srečanju iz oči v oči, kakršno sva s sestro prvokrat doživela neke jeseni na Mahavščku, ko sva orla iznenadila pri jutranjem počitku na samem vrhu gore. Ker sva glavi izza grebena pomolila karseda previdno, je krmežljavi ptič za razjasnitev slučaja potreboval nekateri trenutek, preden je razprl peruti in zamahnil žnjimi. Obnemela sva tistikrat predvsem ob pogledu na ostre kremplje in močne noge, s katerimi orel menda v kozji rog užene celo odraslega gamsa!

Še si nisva dodobra opomogla od veličastnega preleta, že sva se zopet debelo spogledala, kajti prek gruha in med kamenjem Gamsovčeve vršnje skalnate kape sta se smukali dve belki ter nestrpnost pogledovali v nebo. Prav gotovo sta trepetajoč preždeli v kamenitih špranjah tistih nekaj trenutkov, ko so zrak nad njima rezala velikanska peresa orlovskes smrti, upajoč, da ju ne zapazi ostro oko. Jerebičja života sta si namreč v pričakovanju snežne odeje že prav zimsko uredili – nadeli sta si snežno bela plašča, ki pa sta v sivem skalovju in med zlatimi gorskimi tratami prav nerodno izdajalska. V kopnih jesenskih dneh se belke zatorej rade drže na predelih, kjer je kamenina nekoliko svetlejša, ponekod v triglavskem pogorju kar snežno bela, saj se tamkaj v zimskih odevalih čutijo varnejše. Tokrat smo se z belkama srečali v svetu, ki sestoji iz sivega skalovja ter nekaterih travnatih zaplat, zatorej sta delovali precej nemirno – glavice sta obračali v vse smeri ter se nenavadno hitro prismukali do vrha gore, kjer sta na robu prepada nekaj trenutkov posedeli, nato pa kakor angelca odrfčali v globino Pihavčevih strmin.

Svet, ki se z vrha Bovškega Gamsovca razprostira na vse strani neba, človeku prinaša mogočne gorske gmote v samo naročje. Še prav posebno v večernem času se zde skalna stebrovja Kanjavca, Razorja ter na oni strani znamenitega Triglava, kakor da se pno prav gor v širni nebes, kakor da sta vse naokrog ena sama mogota in veličastje. Pogledi so nam jeli uhajati v senčne doline, zalite z vijoličastimi morji

listja okleščenih bukovih gozdov, kjer se tu in tam kot majceno sončece zablešči osamljen macesen, v prijetno temino jelovih sestojev ter v prvi sijaj vaških luči, ki se z vrhov gora zde še posebno prijazno vabeče in domačne. Mimo spečih čred divjih koz, med zaspanimi jatami kavrov, ki so vzleteli iskat zavetja v kamenite špranje ter skozi večerno cvrkutanje taščic, smo sestopili v naročaj gozda in se vrnili za domače peči.

PLANINSKA PEVKA
(*Prunella collaris*) si je privoščila majcenega polža.
foto: **Luka Poljanec**

Svet, ki se z vrha Bovškega Gamsovca razprostira na vse strani neba, človeku prinaša mogočne gorske gmote v samo naročje.

S samega vrha gore zre čedna **BELKA** (*Lagopus muta*) v trentske globače in prepade.
foto: **Emma Poljanec**